

अथवा

PS/UM-II/6/123/19

षष्ठपत्रम्

ज्यौतिषम्

समयः घण्टात्रयम्

पूर्णाङ्काः 100

अ. सर्वे अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः। (20×2=40)

1. त्रिनेत्रः कम् अञ्जलिं कुरुते ?
2. भौमः कस्मिन् राशौ कति अंशे परमोच्चो भवति ?
3. सूर्यः कस्मिन् राशौ कति अंशे मूलत्रिकोणं भवति ?
4. बुधः कयोः राश्योः अधिपः ?
5. क्षत्रियराशयः के सन्ति ?
6. अग्नितत्त्वराशयः के ?

अथवा

मनकारकग्रहः कः ?

7. शुक्रः कदा स्थालबलं प्राप्नोति ?

अथवा

सूर्यचन्द्रयोः चेष्टाबलं किम् ?

8. “छूनः” कस्य भावस्य संज्ञा ?

अथवा

“पातालः” कस्य भावस्य संज्ञा ?

9. त्रिकोणभावाः के सन्ति ?  
10. रज्जुयोगस्य लक्षणं किम् ?  
11. त्रिभुजे शिरः कोणार्धकर्त्री रेखा का अस्ति ?

अथवा

कयोः निष्पत्योः समता स्यात् ?

12. यदि गुण्यः =  $-5$  अ<sup>2</sup> क, गुणकः =  $-$  अ स्यात्तदा  
गुणनफलं किम् ?

अथवा

धनम् ऋणेन निघ्नं तदा फलं किं स्यात् ?

13. बीजगणितस्य ग्रन्थकर्ता कः ?  
14. “कृत्स्नस्य” इति शब्दस्य अर्थः कः ?  
15. बीजगणितस्य मंगलाचरणे कस्य स्तवनमस्ति ?  
16. दशभुक् इति शब्दस्य अर्थः कः ?  
17. त्रिनिघ्नम् इति शब्दस्य अर्थः कः ?  
18. समधनशब्दस्य अर्थः कः ?  
19. या, रू अनयोर्मध्ये अव्यक्ताङ्कः कः ?  
20. यदि राशिः = या व 2 तर्हि अष्टगुणितनवमांशः कः ?

ब. सर्वे लघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः ।

(5×8=40)

21. सप्रयोजनं कालपुरुषाङ्गविभागं लिखत ।

22. सोदाहरणं नवांशविचारं लिखत ।

अथवा

ग्रहाणां नैसर्गिकमित्रचक्रं लिखत ।

23. राशीनां सप्रयोजनं दिक्कालबलञ्च स्पष्टयत ।

अथवा

स्याद्रूपवर्णाभिहतौ. . . . .यदुक्तं गणिते तदत्र ॥ इति करणसूत्रं  
स्पष्टयत ।

24. द्विकाष्टमित्योः. . . . .वेत्ति सखे करण्याः ॥ इति श्लोकं  
व्याख्यायत ।

अथवा

क्षयो भवेच्च. . . . .रूपविधानहेतोः ॥ इति श्लोकं  
व्याख्यायत ।

25. करणीवर्गादिः उदाहरणं स्पष्टयत ।

स. एकः दीर्घोत्तरीयः प्रश्नः समाधेयः ।

(1×20=20)

26. सभङ्गारिष्टविचारं प्रतिपादयत ।

अथवा

अनेकवर्णषड्विधं सोदाहरणं स्पष्टयत ।